

GAZETA LWOWSKA

PRENUMERATA:

MIEJSCOWA miesięcznie: bez dostawy do domu 4 80 — z dostawą 5 30 — ZAMIEJSCOWA miesięcznie z przesyłką pocztową 5 30 — ZAGRANICĄ 7 00 Zł.
P. K. O. 141 690.

WYCHODZI CODZIENNIE O GODZINIE 3-ej POŁUDNIU Z WYJĄTKIEM DNI POŚWIĄTECZNYCH

Cena numeru 20 gr.

Biura Redakcji i Administracji: ul. Karmelicka 2
Telefon Redakcji 21-18, Administracji 21 17
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 11 do 12
Listy należy frankować. — Reklamacje otwarte wolne od opłaty.

Replika polska i kontrreplika sowiecka.

Laudatorzy superpacyfizmu sowieckiego doznali z pewnością niemałego zawodu, gdy przeczytali spokojnie a z uwagą odpowiedź polską na nie a z uwagą odpowiedź polską na noworoczną notę rządu moskiewskiego. Sądzieli, a może nawet byli przekonani, że nota sowiecka przysporzy Polsce turbacji i zapędzi nas, jak to się mówi po rosyjsku — „w tupik“. Stało się inaczej. Już w kilka dni po otrzymaniu z Moskwy propozycji sowieckich, linie wytyczne naszej riposty były nakreślone, a 10 stycznia polski chargé d'affaires par interim w Moskwie, p. Zieleziński, wręczył zastępcy sowieckiego komisarza ludowego do spraw zagranicznych odpowiedź Rządu polskiego na piśmie.

Nota polska zredagowana jest tak, jak się tego spodziewało polskie społeczeństwo. Jest jak gdyby przekrojeniem i odbiciem polskiej polityki zagranicznej na wschodzie Europy i w zasadzie akceptuje propozycję sowiecką. To akceptowanie jej w zasadzie nie oznacza jednak, że przyjmujemy ryżem i czułkiem wszystkie jej punkty i to bez żadnych zastrzeżeń. Zastrzeżeń takich jest ze strony Polski kilka, przyczem Rząd polski, biorąc je za punkt wyjścia do dalszej rzeczowej dyskusji, proponuje Sowietom szereg modyfikacji.

Ponieważ swoją pacyfistyczną notę rozpoczął komisarz sowiecki nie od sformułowania propozycji a od ostrego ataku na Rząd polski, zarzucając mu niejako sabotaż przedłożonego w swym czasie przez „zamnarkomindiel“ Litwinowa paktu o nieagresji, więc przedewszystkiem rozprawił się nasz Rząd z temi zarzutami i, wykazawszy całą ich gołosłowność, jasno i dobitnie przedstawił polski punkt widzenia i polskie dezyderaty. Rząd polski nie miał potrzeby kłaść coś między wiersze. Zastrzeżenia jego same niejako wypływały z tenoru noty sowieckiej. A więc primo: konieczność uprzedniego porozumienia się z innymi sygnatarzami paktu Kelloga, jak to zresztą przewiduje punkt trzeci tego paktu, nakładający na wszystkich sygnatarzów obowiązek solidarnej procedury ratyfikacyjnej, secundo zaś: konieczność wysondowania opinii państw bałtyckich i Rumunii co do ich stanowiska w danej sprawie, ponieważ wszystkie te państwa zostały pominięte w propozycji sowieckiej, a jedynie Litwa, z którą Sowiety nie sąsiadują bezpośrednio, a która ponadto odmawia nawiązania stosunków dyplomatycznych z Polską, propozycją tą została objęta i niejako wyróżniona. Ta ostatnia uwaga Rządu polskiego nie wymaga żadnych komentarzy. Jest najlepszym znakiem zapytania, jaki w stosunkach dyplomatycznych można było postawić pod szczerością uczynionych nam propozycji...

Z rekordową, wprost zawrotną szybkością, nienotowaną dotąd przez żadne annale dyplomacji, przesyłały Sowiety Rządowi naszemu swoją kontrreplikę. Onegdaj, 12 stycznia, punkt o północy (niechaj nikogo to nie dziwi — taki to już zwyczaj panuje w sowieckiej dyplomacji) leżała już na biurku kierownika naszego poselstwa moskiewskiego, który ją też natychmiast przetelegrafował do Warszawy. Sowiety są straszliwie dumne z tego rekordowego pośpiechu. Toć kilka dni

Fatalne skutki śnieżycy. Wstrzymanie ruchu kolejowego na kilku linjach. — Pociągi stoją w polu. — Wielkie spóźnienia w ruchu. — Przerwa w komunikacji telefonicznej.

Lwów, 14 stycznia. (AW). Dowiadujemy się, iż z powodu zawieji śnieżnych, wstrzymano zupełnie ruch kolejowy na linjach: Lwów-Podhajce, Sapiżanka-Sokal, Sokal-Kowel, Tłumacz Bałachice, Rzeszów-Jasło.

Z powodu ostatniej śnieżycy, nastąpiły następujące spóźnienia: Pociąg osobowy z Warszawy stoi między Kamionką Wołoską a Rawą Ruską, pociąg osobowy do Warszawy, który odjechał ze Lwowa wczoraj o godz. 11 w nocy, stoi w Glińsku. Pod Dobrosinem stoi od wczoraj pociąg towarowy. Pociąg osobowy z Tarnopola, który miał przybyć do Lwowa wczoraj o

godz. 10.15 wieczorem, przyjechał dopiero dziś rano o godz. 8.45. Dzisiejszy ranny pociąg osobowy z Tarnopola spóźniony na czas nieograniczony. Pociąg osobowy z Brodów spóźniony o przeszło 30 minut.

Dziś od rana wszystkie połączenia telefoniczne między Lwowem a Warszawą i Krakowem uległy przerwaniu. Z tego powodu nieotrzymaliśmy wiadomości od naszego warszawskiego korespondenta. Również agencje telegraficzne PAT. i AW. nie dostarczyły nam wiadomości.

Przedstawiciele sfer gospodarczych u Premiera Bartla.

Zebranie dyskusyjne.

Warszawa, 13 stycznia. (PAT.). Dnia 13 b. m. w sali głównej Prezydium Rady Ministrów odbyło się zebranie dyskusyjne reprezentantów sfer gospodarczych całego kraju, którzy przybyli na zaproszenie Prezesa Rady Ministrów prof. Bartla w liczbie około 100 osób. Na zebraniu obecni byli również przedstawiciele Klubu BB. z postem pułkownikiem Sławkiem na czele.

Po zagajeniu zebrania przez Prezesa Rady Ministrów, Minister Skarbu Czechowicz przedstawił w dłuższym wywodzie zagadnienie reformy systemu podatkowego w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem podatków pośrednich. Następnie referat o

kwestji reformy podatku majątkowego wygłosił mecenas Choromański. Prez. Zw. Ziemiański mówił o podatku gruntowym, zaś prezes Izby przemysłowo-handlowej Klarner o podatku obrotowym. Poza temi w dyskusji przemawiali między innymi pp. Brun, Samulski, sen. Trusker, poseł Wiślicki i poseł Sanojca. Wreszcie zabrał głos Minister Skarbu Czechowicz, odpowiadając na wysuwane przez poszczególnych mówców poglądy i uwagi.

Zebranie zakończył Prezes Rady Ministrów prof. Bartel, reasumując poglądy Rządu na omawiane sprawy i dziękując zebranym za udział w konferencji.

Zmiana regulaminu obrad Sejmu.

Przygotowania do obrad nad rewizją Konstytucji.

Warszawa, 13 stycznia. (PAT.). Na sobotnim posiedzeniu sejmowej Komisji regulaminowej i nietykalności poselskiej, poseł Piasecki (B. B.) przedstawił projekt postanowień regulaminu dla przeprowadzenia rewizji Konstytucji. Komisja przychyliła się do stanowiska Komisji konstytucyjnej, według której rewizja Konstytucji odbywa się na podstawie wniosków zgłoszonych w Sejmie, dla których wymaganych jest według konstytucji, 111 podpisów oraz wniesienie wniosku na zmianę na

15 dni przed postawieniem na porządku dziennym obrad Sejmu.

W następstwie tego, przyjęto wniosek o uzupełnienie regulaminu sejmowego, do którego dodano nowy rozdział IX. pod nagłówkiem »Rewizja Konstytucji«. Projekt uzupełnienia regulaminu przewiduje dokładnie cały tryb postępowania w sprawie zmiany ustawy konstytucyjnej.

Sprawa ta wejdzie na porządek dzienny obrad Sejmu we wtorek 15-go b. m.

Groźne położenie króla Amanullaha.

Część wojsk rządowych przeszła na stronę powstańców.

Wiedeń, 13 stycznia. (PAT.). Dzienniki donoszą z Peszawar, że część armji króla Amanullaha przeszła na stro-

nę powstańców. Mimo odwołania reform sytuacji króla Amanullaha ma być poważna.

temu, gdy opinia polska wyraziła zdziwienie z powodu pośpiechu ujawnionego przez rząd sowiecki przy pierwszej jego nocy, „Izwestja“ moskiewskie opowiedziały dosłownie: „pośpiech ten charakteryzuje wszystkie wogóle propozycje uczynione przez Z. S. S. R. w sprawach, dotyczących rozbrojenia i gwarancji pokojowych“, i dodały z dumą, że „pośpiech ten jest właśnie przeciwieństwem i to przeciwieństwem skrajnym pośpiechu wojennego (sic!),

jaki wykazują państwa burżuazyjne, opóźniając zarówno swe przystąpienie do paktu Kelloga, jak i jego ratyfikację“.

Do treści noty sowieckiej, wymagającej obszerniejszego omówienia i choćby pobieżnej analizy, powrócimy jutro. Narazie podajemy ją in extenso w brzmieniu roztelegrafowanym przez oficjalną agencję sowiecką.

KONFERENCJA PREM. BARTLA Z MARSZ. DASZYŃSKIM.

Warszawa, 13 stycznia. (PAT.). W sobotę w godzinach popołudniowych przybył do gmachu Sejmu Prezes Rady Ministrów prof. Bartel i odbył konferencję z marszałkiem Sejmu Daszyńskim. Konferencja ta dotyczyła rozpoczynających się po ferjach świątecznych prac sejmowych.

ZJAZD WOJEWODÓW.

Warszawa, 14 stycznia. (AW.). Na poniedziałek 21 bm. zwołany został do Warszawy zjazd wszystkich Wojewodów, na którym omawiane będą sprawy samorządowe, organizacyjne i aprowizacyjne.

WOJSKOWE WYDZIAŁY WOJEWÓDZKIE.

Warszawa, 14 stycznia. (Press.). W najbliższym czasie przydzieleni zostaną do wojskowych wydziałów wszystkich Województw oficerowie czynnej służby. Oficerowie ci obejmą kierownictwo tych wydziałów, które dotychczas kierowane były przez urzędników cywilnych.

NAJBLIŻSZE AWANSE WOJSKOWE.

Warszawa, 14 stycznia. (Press.). Najbliższe awanse w armji są w przygotowaniu i będą ogłoszone 19 marca b. r., w dniu imienin Marszałka Piłsudskiego. Awanse dotyczyć będą młodszych oficerów do majorów włącznie. Awanse wyższych wojskowych były ogłoszone — jak wiadomo — z początkiem bieżącego miesiąca.

POLSKA PŁACI DŁUGI AMERYC.

Warszawa, 14 stycznia. (Press.). Rząd polski przekazał w pierwszych dniach roku bieżącego rządowi Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej kwotę 1,250.000 dolarów, jako 8-mą kolejną ratę długu z odsetkami, zaciągniętego przez Polskę u rządu St. Zjednoczonych. Dług ten — jak wiadomo — został w swoim czasie za zgodą obu rządów rozłożony na szereg rat, które Polska spłaca niezwykle skrupulatnie.

ZJAZD ZJEDN. PRACY WSI I MIAST W WILNIE.

Wilno, 13 stycznia. (PAT.). Wczorajem, po uroczystej akademji poselskiej odbyły się w sali Klubu kolejowego, pod przewodnictwem posła Kościłkowskiego merytoryczne obrady zjazdu delegatów Zjednoczenia Pracy Wsi i Miast. Wygłoszono szereg referatów, poczem wywiązała się obszerna dyskusja, w wyniku której uchwalono cały szereg rezolucji.

ARESztOWANIE REWOLUCJONISTY MACEDOŃSKIEGO W WIEDNIU.

Wiedeń, 13 stycznia. (PAT.). Były wiceburmistrz Sofji Jerzy Zankow, jeden z przywódców rewolucyjnej organizacji macedońskiej, który przed kilku laty uciekł z ojczyzny, został onegdaj aresztowany w mieszkaniu, znajdującym się w 9 obwodzie Wiednia. W mieszkaniu w czasie rewizji znaleziono kilka fałszywych paszportów.

„Armja Zbawienia“ na przełomie.

Któż nie słytał o „Armji Zbawienia“, tej potężnej organizacji amerykańsko-angielskiej, która liczy dziesiąt milionów członków na całej kuli ziemskiej, ma 20 tysięcy filij w różnych stronach świata, sztab złożony z 15 tysięcy „oficerów“, i administrację, zatrudniającą do 100 tysięcy funkcjonariuszów.

Działalność jej różnorodna, przede wszystkim humanitarna i kulturalna, ale także sięgająca w setki innych sfer, obejmuje głównie Amerykę, Anglię, Australję i Indie; majątek „Armji Zbawienia“ w Anglii wynosi około 12 milionów funtów, a w Ameryce 50 milionów dolarów.

Poczęła się „Armja Zbawienia“ w Anglii przed 50 laty, w północnej, robotniczej dzielnicy Londynu, jako organizacja mała, skromna, o ideologii wymślanej zrazu przez opinię publiczną i prasę, jako objaw manjactwa i nierealnych utopij. Ściągano do niej z początku tylko żebraków i nędzarzy, bo nawet bezrobotni robotnicy i mali przestępcy nie chcieli tam należeć. Przedstawił te czasy trafnie Bernard Shaw w swojej sztuce „Major Barbara“.

Dzisiaj „Armja Zbawienia“ jest potęgą nie tylko ideową i duchową, ale także materjalną i polityczną, skoro wpływa nawet na kroki polityczne Stanów Zjednoczonych.

Organizacja „Armji“ jest atoli przestarzała. Długoletni wódz „Armji“, sędziwy 72-letni generał Branwell Booth, jest właściwie jej dyktatorem, wyłącznym zarządcą majątku „Armji“, jej prawodawcą i nieograniczonym kierownikiem jej całego życia. Od dwóch lat złożony chorobą, z której prawdopodobnie się nie podniesie, nie może odgrywać w „Armji Zbawienia“ żadnej faktycznej roli, zatrzymuje jednak przywileje, opiera się demokracji i unowocześnieniu „Armji“, co odbija się na jej sprawności i agendach.

Na tem tle powstała w łonie potężnej organizacji anglo-amerykańskiej opozycja, na której czele — prócz innych — stoi córka gen. Bootha, Ewelina Booth, wysoce zasłużona w szeregach „Armji“.

Obecnie obraduje w małym miasteczku angielskim Sunbury (niedaleko Londynu) walny zjazd delegatów „Armji Zbawienia“, na którym zarówno opozycja, jako też zwolennicy Bootha dojdą do głosu. Obrady — jak pisze „Temps“ — potrwać mogą nawet bardzo długo, bo opozycja jest zdecydowana osiągnąć przecież pewne pozytywne wyniki, a uchwały zapadać mogą tylko większością 3/4 głosów.

Opozycja życzy sobie, aby sędziwy i zasłużony „wódz armji“, złożył swoją godność, oddając władzę w ręce „zbiorowego zarządu“ lub swego następcy, tj. tej osoby, której imię — wedle ceremoniału „Armji“ — już dawno umieszczono jest w zapieczętowanej kopercie, przechowywanej tajemniczo aż do dnia śmierci „Wodza“. Utrzymuje się przypuszczenie, że na następcę swego wyznaczył gen. Booth jednego z swych siedmiu synów; koncepcję tę zwalcza bezwzględnie „sztab“ i starszyzna „Armji“, proklamując kandydaturę „opozycyjnej“ córki generała.

Zwolennicy chorego generała bronią się, jak mogą. Niedawno — pisze „Temps“ — ogłoszono komunikat dwóch lekarzy, oświadczających, że gen. Booth ma się już lepiej i że do sześciu miesięcy będzie mógł objąć na powrót czynne przewodnictwo w „Armji Zbawienia“. Naturalnie, biuletyn ten przyjmowany jest ze sceptycyzmem.

Ciekawszy jest oficjalny komunikat „głównego kwatery“ „Armji“, podany ostatnio przez pisma angielskie. Zapowiada on, że generał rzeknie się prawdopodobnie w czasie kongresu w Sunbury, swego naczelnictwa w „Armji“. Na zjazd — zdaje się — nie bę-

dzie mógł przybyć. Równocześnie komunikat zapowiada „z dobrze poinformowanego źródła“, że w razie rezygnacji generała, czy jego usunięcia przez kongres, dostojne funkcje „wodza Armji“ obejmie albo M. Higgins, szef sztabu gener. organizacji, albo M. Dawid Lamb, sekretarz i dyrektor wy-

działu emigracyjnego „Armji Zbawienia“.

Na czele organizacji stać bowiem powinien Anglik, skoro w Anglii „Armja Zbawienia“ wzięła swój początek i stamtąd rozszerzyła swoją działalność na całą kulę ziemską... (s-i.)

Z Senatu.

Ustawa o ustroju sądów powszechnych.

Warszawa, 13 stycznia. (PAT.). Na sobotnim plenarnym posiedzeniu Senatu Izba bez dyskusji przyjęła szereg projektów ustaw ratyfikacyjnych oraz m. i. projekt noweli do ustawy o kwalifikacjach nauczycieli.

Następnie sen. Perzyński zreferował projekt ustawy o odroczeniu wejścia w życie rozporządzenia Prezydenta Rzplitej o ustroju sądów powszechnych. Po omówieniu całokształtu sprawy, referent przedstawił stanowisko komisji prawniczej Senatu, która szukając realnego wyjścia z wytworzonej sytuacji, wnosi o zapowiedzenie Sejmowi zmian, aby uzyskać 30-to dniowy termin.

Sen. Głabiński proponuje przyjęcie projektu ustawy odraczającej w brzmieniu przyjętem przez Sejm.

Sen. Posner stawia kompromisowy wniosek, aby ustawa obowiązywała od dnia 1-go stycznia tak jak już

obowiązuje, z wyjątkiem wszakże kilku artykułów, które budzą największe wątpliwości i które weszłyby w życie w terminie oznaczonym w osobnej ustawie.

Po przemówieniu sen. Makarewicz zabrał głos Minister Sprawiedliwości Car, przyłączając się do wniosku większości komisji, przedstawionego przez referenta.

Po przemówieniu końcowem referenta, w głosowaniu odrzucono wniosek sen. Głabińskiego oraz wniosek sen. Posnera, przeszedł natomiast wniosek komisji.

W końcu przyjęto nagłość wniosku Klubu Ukraińskiego w sprawie zejść w powiecie żółkiewskim. Wniosek domaga się przeprowadzenia dochodzeń i zdania o tem sprawy Senatowi.

Na tem obrady zamknięto. Termin następnego posiedzenia wyznaczony będzie później.

Obrady Komisji Budżetowej.

Warszawa, 13 stycznia. (Tel. wł.). Na sobotnim posiedzeniu sejmowej komisji budżetowej toczyła się dalsza dyskusja nad budżetem Ministerstwa Skarbu. Przemawiali m. in. posłowie Malinowski, Rosmarin i Chądzyński, zaś wyjaśnień udzielał Min. Czechowicz.

Przewodniczący poseł Wyrzykowski odczytał list Prezesa Rady Ministrów, w którym Premier zaznacza, że powiędzenie posła Diamanda na wczorajszym posiedzeniu komisji budżetowej, jakoby Premier zobowiązał się przedłożyć wykaz wszystkich wydatków i umówił się nawet co do terminu,

nie jest zgodny z istotnym stanem rzeczy, ponieważ w przemówieniu swym Premier nie zajmował się wcale tym terminem.

W sprawie tego listu wywiązała się żywa dyskusja, poczem zgodzono się na to, żeby osobnej dyskusji nad tą sprawą nie urządzać. Poseł Diamand, nawiązując do otrzymanego od Premiera Bartla listu, wyraził przekonanie, iż Rząd przedłoży wkrótce projekt ustawy o kredytach dodatkowych.

Na tem dyskusję wyczerpano. Następane posiedzenie komisji odbędzie się w poniedziałek.

Jak doręczono notę sowiecką?

Warszawa, 13 stycznia. (AW.). Nota sowiecka, (której treść podajemy na stronie 3-ej) doręczona została z niezwykłym pośpiechem poselstwu polskiemu w Moskwie i nadeszła w sobotę przedpołudniem do Min. S. Zagr. Jest ona tak obszerna, że tłumaczenie jej na język polski zajęło kilka godzin. Zastanawiającą rzeczą jest, że nota sowiecka doręczona została czynnikiem

polskim w sposób nie zdarzający się w stosunkach dyplomatycznych. O północy do gmachu poselstwa polskiego do chorego obłożnie charge d'affaires p. Zielezińskiego przybył w imieniu zastępcy sowieckiego komisarza spraw zagranicznych Litwinowa zastępca kierownika wydziału polsko-bałtyckiego Karskiej i doręczył mu odpowiedź na notę polską.

Cel noty sowieckiej.

Opinia korespondenta moskiewskiego „Timesa“.

N. York, 13 stycznia. (PAT.). Pogląd, że nota Litwinowa obliczona została głównie na oddziaływanie na opinię amerykańską w chwili, gdy Sowiety starają się o kredyty, potwierdza bezpośrednio kablagram korespondenta „Timesa“ z Moskwy. Zdawszy sprawę z artykułów »Izwestji« i »Prawdy«, korespondent zwraca uwagę na wynurzenia sowieckie głoszące, że Polska dąży do hegemonji nad Bałtykiem i wątpi w ratyfikację paktu Kelloga przez Stany Zjednoczone. Sowiety — pisze korespondent — pragną wykaazać światu, że Polska niegodna jest finansowej szcudroblowości Ameryki i że daleko godniejszy takich inwestycji jest jej sąsiad. Dalej korespondent zapytuje, czemu przypisać taki niepokój i nerwowy pośpiech Sowietów. Dyplomaci okazują taki niepokój i pośpiech zwykle tylko w chwilach kryzysów wojennych. Od roku nie się nie zmienili w stosunkach sowiecko-polskich. Sowiety niewątpliwie zdenerwowane są — zdaniem korespondenta — raporta-

mi zagranicznych swoich agentów o rzekomych przygotowaniach Europy, zwłaszcza Polski do wojny z Sowietami. Raporty te tłumaczą sobie w typową bolszewicką pomysłowością. Sowiety same zatrzymują się atmosferą, którą wytwarzają olbrzymimi dawkami propagandy przeciwko złośliwej zagranicy, dążącej do obalenia jedyne go socjalistycznego państwa na świecie. Czy Litwinow podziela obawę, którą przypisuje Ministrowi Zaleskiemu, iż Ameryka nie będzie ratyfikowała paktu Kelloga, usiłując dlatego związać Polskę zobowiązaniami, zanim sytuacja w Ameryce się wyjaśni? — Pyta korespondent i odpowiada: Być może, ale prawdopodobna jest bardziej inna rzecz. Polsko-sowiecki front okupuje dziś generał »zima«, ale generał Steinmann, gubernator sowieckiego Banku państwowego, bawiący obecnie w N. Yorku, rozpoczął straszliwą ofensywę zdobycia kredytów, których Rosja gwałtownie potrzebuje.

towne trzęsienie ziemi, którego ognisko znajdowało się w północnej Japonji.

Po podróży Hoovera do Ameryki łacińskiej.

Nazwisko Herberta Hoovera powtarzały w Europie miliony po raz pierwszy wówczas, kiedy przybył tu z okrętami naładowanymi środkami żywności i z kieszeniami, pełnymi wsparć, aby zwalczać głód, który groził jako następstwo gospodarczego wyczerpania toczących wojnę krajów. Surowce przemysłowe, złoto i kredyt w olbrzymich ilościach, dobroczynnie wprowadzone ale drogo opłacone podażały następnie rok rocznie jego śladami, by odbudować stary, wojną zdevastowany kontynent. Amerykańskie metody przemysłowe, porada finansowa ucieleśniona w pierwszym rządzie w planie reparacyjnym amerykańskiego generała Dawesa uwieńczyły dzieło, przywróciły Europie zdolność do życia.

A teraz podjął Hoover znowu podróż morską, która ponownie rozgłoszeniem uczyniła jego nazwisko. Tym razem wybrał się nie jako człowiek nieznany, reprezentujący w jednej osobie filantropa, polityka, kupca i doradcę, ale jako nowo obrany prezydent Stanów Zjednoczonych, po którym oczekuje się, że kiedyś na równi z Waszyngtonem i Lincolnem będzie uważany za jednego z największych przywódców amerykańskiego narodu, za przedstawiciela nowej wielkiej Ameryki, za bojownika jej ekspansywnej polityki handlowej, jej imperjalistycznych aspiracji. Nie jechał już na okrętach pełnych środków żywności a na jednym z najnowszych wojennych krążowników, jakie posiadają Stany Zjednoczone. I już nie do Ameryki, aby leczyć rany a do Łacińskiej Ameryki, aby doktrynie Monroego nadać nowe znaczenie. Żadna symbolika nie mogłaby być bardziej charakterystyczną dla tych przemian które w ostatnich latach dokonały się w Stanach Zjednoczonych. Wzrastające zainteresowanie się Europą było właśnie polityczne i finansowo fazą przejściową. Ameryka finansowała Europę i czyniła wysiłki, aby w europejskiej pojemności znaleźć miejsce nie tylko dla amerykańskich środków żywności i surowców ale i produktów gotowych. Wielkim odbiorcą, jakiego potrzebuje Ameryka, by stworzyć podstawy dla niezaspokojonego swego pędu ekspansywnego, zwłaszcza wobec przesycaenia swego rynku wewnętrznego, nie może stać się Europa z powodu swego własnego rozwoju przemysłowego, z powodu tego, że sama dąży do eksportu produktów gotowych, z powodu swego zadłużenia i z powodu swej politycznej niestałości. Stany Zjednoczone muszą szukać nowych wentylów dla odpływu obecnego i przyszłego nadmiaru produkcji, gdyż sprzeciwiałoby się to ich światopoglądowi, zadowolnić się stanem wygodnej samowystarczalności.

Ameryka musi, skoro w latach następnych chce rozwijać się dalej w wytyczonym kierunku, zdobyć nowe terytorja gospodarcze dla swego przemysłu. Kraje, które same dla siebie przedstawiają największe widoki, które najbardziej potrzebowalyby kapitału, maszyn, fabrykatów i organizacji amerykańskiej nie dojrzały jeszcze politycznie dla gospodarczego podboju; albowiem w Chinach i w Rosji nie pozwalają dotychczas stosunki na rozwinięcie amerykańskiej działalności. W tento sposób pozostaje tylko łacińska Ameryka głównym bezpośrednim celem amerykańskiej ekspansji gospodarczej. Na tych terenach zdobędzie kapitał amerykański nie tylko wielkie siły nabywcze i produktywne ale zarazem rozwinięte we wzrastającej mierze konkurencję z Europą. Bez względu na to, że tylko jedna Brazylja przyjęła Hoovera z takim entuzjazmem, na jaki liczył, jest jego obecna podróż nieugiętym i bezwzględnym pochodem Stanów Zjednoczonych na nowe rynki eksportowe.

TRZĘSIENIE ZIEMI W JAPONJI.

Bruksela, 13 stycznia. (PAT). Obserwatorjum tutejsze zanotowało gwał-

Odpowiedź sowiecka na notę Rządu polskiego z dnia 10 stycznia b. r.

Warszawa, 12 stycznia. (PAT). Agencja T. A. S. S. podaje: W czwartek 11 b. m. wieczorem zastępca dyrektora Departamentu polsko-bałtyckiego komisariatu spraw zagranicznych Karski, odwiedził chorego charge d'affaires Rzplitej Polskiej w Moskwie Zielezińskiego i wręczył mu następującą notę Litwinowa:

Potwierdzając odbiór Pańskiej noty z dnia 10 stycznia b. r., zawierającej odpowiedź wstępną Rządu Pańskiego na notę z dnia 29 grudnia 1928, mam zaszczyt prosić Pana o podanie jego Rządowi do wiadomości, co następuje:

Rząd Z. S. S. R. z zadowoleniem przyjmuje oświadczenie Rządu polskiego, wyrażające jego dobrą wolę przyjęcia w zasadzie propozycji, dotyczącej przyspieszenia wprowadzenia w życie paktu paryskiego, potępiającego wojnę, w stosunkach pomiędzy Z. S. S. R. i Rzeczpospolitą Polską. Niemniej jednak rząd sowiecki wyraża ubolewanie z powodu braku w wyżej wymienionej nodzie zgody Rządu polskiego na niezwłoczne urzeczywistnienie propozycji rządu sowieckiego, która nie nakłada na obie strony żadnych nowych zobowiązań poza temi, które przyjęły one już z mocy traktatu paryskiego. Propozycja ta wydawała się rządowi sowieckiemu tak jasna i prosta, iż uważał się on za uprawnionego do oczekiwania odpowiedzi równie prostej i jasnej. Rząd polski był tak uprzejmy, iż przedstawił szereg faktów, które zdaniem jego stanowią przeszkodę w podpisaniu przez Polskę proponowanego przez rząd sowiecki protokołu.

W celu całkowitego wyjaśnienia stanowiska rządu sowieckiego, pozwalam sobie zatrzymać się nad poszczególnymi punktami Pańskiej noty. Rząd polski wyraża zdziwienie z tego powodu, że nota rządu sowieckiego z 29 grudnia z. r. wspomina pokrótce o rokowaniach, które toczyły się poprzednio pomiędzy rządem sowieckim i polskim w sprawie zawarcia paktu o nieagresji, przy czym Rząd polski uważał za możliwe podnieść nieściśle przedstawienie przebiegu tych rokowań. Wystarczy przypomnieć przy tej sposobności, że rząd sowiecki zaproponował w swoim czasie Rzeczypospolitej Polskiej i krajom bałtyckim równoczesne proporcjonalne zmniejszenie sił zbrojnych, lecz propozycja ta została odrzucona przez te mocarstwa. Rząd sowiecki zaproponował następnie tymże państwowi podpisanie paktu o nieagresji i wyrzeczenia się udziału we wrogich ugrupowaniach, nie wiążąc tej propozycji z żadnymi warunkami, ani z uregulowaniem jakichkolwiek innych kwestji, które mogłyby interesować Związek sowiecki. Stawiając szereg warunków, Rząd polski odrzucił propozycję rządu sowieckiego, dotyczącą wzajemnego i bez zastrzeżeń wyrzeczenia się agresji. Taka była istota wyżej wzmiankowanych rokowań, czemu nikt nie może zaprzeczyć. Rzeczą zbyteczną jest dyskutować na tem miejscu nad sprawą motywów, które skłoniły Rząd polski do łączenia nieagresji z temi czy innymi warunkami, czyniącymi niemożliwym zawarcie paktu.

Muszę jednakże dodać, że Rząd polski nie łączył z żadnymi warunkami podpisania paktu paryskiego o wyrzeczeniu się wojny. Właśnie ta ostatnia okoliczność, a mianowicie podpisanie przez Rząd polski bez żadnych zastrzeżeń paktu paryskiego, do którego przystąpił również Z. S. S. R., skłoniła rząd sowiecki do zwrócenia się do Polski z propozycją z dnia 29 grudnia z. r. rząd sowiecki sądził, że jeżeli Polska uzna za możliwe przyjąć w swoich stosunkach z Związkiem sowieckim zobowiązanie wyrzeczenia się wojny bez żadnych zastrzeżeń to nie

wysunie on już więcej żadnych warunków, aby jak najszybciej nadać formalną moc tym zobowiązaniom. Jednakże ostatni ustęp Pańskiej noty można interpretować w tym sensie, że Rząd polski czyni podpisanie protokołu zależnym od udziału innych państw w tym protokole. Warunek ten jest tembardziej niezrozumiały, że w razie ratyfikacji paktu paryskiego przez 15 państw, które go podpisały, wchodzi on automatycznie w życie pomiędzy Polską i Z. S. S. R., niezależnie od przystąpienia do paktu wszystkich państw bałtyckich.

Jest rzeczą trudną do zrozumienia, dlaczego Polska nie miała przyjąć bez żadnych zastrzeżeń tego samego zobowiązania wyrzeczenia się wojny w stosunku do Z. S. S. R. niezwłocznie, przed ratyfikacją paktu przez pozostałych 14 mocarstw. Rząd sowiecki jest niezłomnie przekonany, że podpisanie proponowanego protokołu przynajmniej przez Polskę i Z. S. S. R. oddałoby usługi nie tylko konsolidacji stosunków pokojowych pomiędzy dwoma państwami, lecz nadto stałoby się najpotężniejszym czynnikiem pokoju w całej Europie wschodniej.

Jeżeli wszelako Rząd polski nie podzielił tego zdania co do doniosłości stałego pokoju pomiędzy Z. S. S. R. i Polską i uważa za rzecz pożądaną, by inne państwa wschodnio-europejskie wzięły udział w protokole, to jego obiekcje byłyby uzasadnione i zrozumiałe tylko w tym wypadku, gdyby rząd sowiecki czynił jakiegokolwiek trudności co do udziału tych krajów w proponowanym przez siebie protokole. W rzeczywistości jednak rząd sowiecki oświadczył w nodzie z 29 grudnia z. r. w formie absolutnie jasnej i niedopuszczającej żadnej dwuznacznej interpretacji, iż każde państwo, które tego zapragnie, może przystąpić do protokołu. W tejże nodzie wyraził on pozatem pragnienie, aby wszystkie państwa sąsiadujące wzięły udział w protokole. Ta sama nota zaznacza, iż rząd sowiecki narazie zwrócił się z analogiczną propozycją do jednej tylko Litwy, a nie do pozostałych krajów bałtyckich dla tej jedynej przyczyny, że kraje te według otrzymanych informacji nie przystąpiły jeszcze formalnie do paktu paryskiego. Rząd polski winien zrozumieć, że jest rzeczą niemożliwą zwrócić się z propozycją niezwłocznego wprowadzenia w życie paktu do tych krajów, które go nie podpisały lub doń nie przystąpiły. Rząd polski w nodzie swej z dnia 10-go stycznia b. r. wyraża zdziwienie, że Rząd sowiecki zwrócił się do Litwy z propozycją uczestniczenia w protokole, jakkolwiek Litwa na zasadzie traktatu ryskiego, nie sąsiaduje bezpośrednio z Związkiem sowieckim. Rząd sowiecki mógłby z o wiele większym prawem wyrazić dziwienie, że Rząd polski domaga się zaproszenia do uczestniczenia w protokole Estonji i Finlandji, które terytorjalnie znajdują się o wiele dalej od granic Polski. Jednakże różnica polega na tem, że pomiędzy Z. S. S. R., Estonją i Finlandją nie istnieje żadna kwestja sporna, którąby mogła dawać podstawę do obaw o naruszenie pokoju w stosunku pomiędzy temi państwami, czego nie można powiedzieć o stosunkach istniejących pomiędzy Polską i Litwą. Jeszcze w okresie czasu, stosunkowo bliskim, stosunki polsko-litewskie budziły poważne obawy co do losu pokoju europejskiego, a Polska sama starała się uzyskać w Lidze Narodów zakończenie stanu wojennego, istniejącego pomiędzy nią i Litwą. Rząd sowiecki przypuszczał w następstwie tego, że Polska będzie mogła jedynie przyklasnąć zaproszeniu uczestniczenia w protokole, wystosowanemu do republiki litewskiej. Rząd polski oświadcza sam w swojej nodzie, że państwa bałtyckie zadeklarowały tylko w tej czy innej formie gotowość

przystąpienia do paktu Kelloga, z czego należy wnosić, że sam akt przystąpienia, jeszcze nie nastąpił. Przed wysłaniem do Rządu polskiego noty z dnia 29 grudnia z. r. a przedewszystkiem po wysłaniu tej noty, rząd sowiecki starał się wyjaśnić na drodze dyplomatycznej formalne stanowisko krajów bałtyckich w stosunku do paktu paryskiego, jednakże wysiłki jego nie doprowadziły niestety do żadnego pomyślnego wyniku.

Rząd sowiecki sądzi, że powinna istnieć ściśle określona formalna procedura w sprawie przystąpienia do jakiegokolwiek traktatu. Kiedy rząd sowiecki otrzymał zaproszenie do uczestniczenia w pakcie paryskim, wyjaśnił mu w odpowiedzi na jego zapytanie, w jakiej formie winien być sporządzony i podpisany akt przystąpienia do wzmiankowanego paktu. Po przystąpieniu do paktu paryskiego, rząd sowiecki został poinformowany dzięki uprzejmemu pośrednictwu rządu francuskiego, iż rząd Stanów Zjednoczonych przyjął do wiadomości akt przystąpienia Z. S. S. R. do paktu, na zasadzie czego przysłano rządowi sowieckiemu odpis paktu paryskiego, uwiaryczniony przez Kelloga. Jeżeli ta sama procedura jest obowiązującą dla wszystkich państw przystępujących do paktu, to zdaje się być rzeczą łatwą ustalenie, które kraje bałtyckie do paktu przystąpiły. Dotychczas rząd sowiecki posiada wiadomość jedynie o oficjalnej notyfikacji rządu litewskiego w sprawie przystąpienia do paktu paryskiego.

Zresztą, skoro tylko rząd któregoś z państw bałtyckich złożyłby oficjalnie oświadczenie o swem przystąpieniu do paktu, rząd sowiecki byłby gotów zwrócić się do niego z zaproszeniem przystąpienia do protokołu zaproponowanego przez rząd sowiecki w sprawie natychmiastowego wprowadzenia w życie paktu. Rząd sowiecki kontynuuje tymczasem swe wysiłki, mające na celu wyjaśnienie stanowiska krajów bałtyckich względem paktu paryskiego. Rząd sowiecki wie, iż rząd litewski czyni podobne starania w tym samym kierunku. Rząd sowiecki byłby szczęśliwy, dowiedziawszy się, iż Rząd polski czyni analogiczne starania. Tak samo, o ile Rumunja, z którą rząd sowiecki nie utrzymuje stosunków dyplomatycznych, znajdzie się w liczbie tych państw, które formalnie przystąpiły do paktu paryskiego, to rząd sowiecki gotów jest zaprosić ją do przystąpienia do proponowanego protokołu. Jest rzeczą oczywistą, że przystępując do paktu paryskiego, rząd sowiecki w zupełności liczył się z tym faktem, iż przyjmuje na siebie względem Rumunji zobowiązanie wyrzeczenia się metod wojennych jako sposobu regulowania sporów od chwili, w którejby Rumunja przystąpiła do protokołu, jakkolwiek nie wyklucza to bynajmniej istniejących spraw spornych. Rząd sowiecki nie może więc mieć żadnych zastrzeżeń przeciwko natychmiastowemu wprowadzeniu w życie tego zobowiązania w stosunkach pomiędzy nim a rządem rumuńskim drogą przystąpienia tegoż rządu do protokołu sowiecko-polskiego. To zresztą przewiduje § 4. tegoż protokołu. Rząd sowiecki byłby niezmiernie wdzięczny Rządowi polskiemu za wyjaśnienie i jaknajrychlejsze powiadomienie go o formalnem przystąpieniu Rumunji do paktu paryskiego oraz o tem, czy Rumunja zgodzi się uczestniczyć w protokole, zaproponowanym przez rząd sowiecki. Powołanie się na Rumunję nie może być wobec tego uważane za wystarczające do wytłumaczenia odmowy Rządu polskiego natychmiastowego urzeczywistnienia propozycji rządu sowieckiego. Biorąc jednak pod uwagę, iż propozycja sowiecka ma na celu natychmiastowe wprowadzenie w życie paktu paryskiego o wyrzeczeniu

się wojny, przynajmniej między kilku państwami, rząd sowiecki wyraża obawę, iż stanowisko wymijające, czy też odmowne ze strony tego lub owego państwa podpisania protokołu mogłoby przeszkodzić wejściu w życie tego protokołu, a w konsekwencji również paktu paryskiego w stosunkach pomiędzy państwami, które podpisały lub przystąpiły uprzednio do protokołu.

Nota Rządu polskiego powołuje się jako na drugą przeszkodę na drodze do urzeczywistnienia propozycji rządu sowieckiego, na obowiązek solidarnej procedury ratyfikacyjnej, wynikający z brzmienia paktu paryskiego. Rząd sowiecki nie znajduje tego rodzaju zobowiązania w pakcie paryskim, gdyż pakt ten nie wspomina nigdzie, że jego ratyfikacja przez państwa, które pakt ten podpisały, winna nastąpić jednocześnie albo też na podstawie jakiegokolwiek określonej procedury. Pakt ten nie zawiera w stosunku do jego uczestników żadnego ograniczenia, dotyczącego zawierania pomiędzy nimi innych traktatów, których brzmienie nie pozostawałoby w sprzeczności z paktem paryskim. W danym wypadku rząd sowiecki proponuje jedynie wprowadzenie w życie tego paktu pomiędzy dwoma państwami lub grupami państw. O ile inicjatorzy lub uczestnicy traktatu pragną utrwalić istniejące stosunki pokojowe i wykluczyć wojnę z praktyki międzynarodowej, to nie będzie możliwe wystąpienie przeciwko wszystkim układom, zmierzającym do tego samego celu. Rząd sowiecki przypuszcza, że zarówno naród rosyjski, jak i polski ze względu na swe interesy, oraz aspiracje pokojowe nie mogą dopuścić do tego, ażeby trzecie państwa stawiały ich rządowi przeszkody w sprawie wyrzeczenia się wojny, jako narzędzia polityki narodowej. Jest rzeczą mało prawdopodobną, ażeby znalazło się trzecie państwo, które pozwoliłoby sobie na jawne stawianie wzmiankowanych przeszkód.

Potwierdzając, że żadne z państw trzecich, które podpisały pakt paryski, nie ratyfikowało go dotychczas, Rząd polski wyraża w swej nodzie nadzieję, że stanowisko tych mocarstw względem traktatu zostanie w najbliższym czasie wyjaśnione. Rząd sowiecki sądzi, że nadzieja ta nie powinna Polsce przeszkodzić w przyjęciu propozycji rządu sowieckiego. Fakt podpisania zaproponowanego protokołu zachowa swoje olbrzymie znaczenie moralne dla wzajemnych stosunków sowiecko-polskich nawet i w tym wypadku, gdyby nadzieje Rządu polskiego nie były z nadto optymistyczne i gdyby protokół został niebawem pokryty przez wejście w życie traktatu paryskiego w stosunkach pomiędzy wszystkimi jego uczestnikami. Podpisanie protokołu miałooby o wiele większe znaczenie w tym wypadku, gdyby ratyfikacja paktu paryskiego przez wszystkie 15 państw opóźniła się z tych czy owych powodów na dłuższy czas.

Pozwalając sobie zalecić wyluszczone powyżej rozważania uwadze Rządu Pańskiego, rząd sowiecki będzie oczekiwał na jaknajrychlejsze wyjaśnienie ostatecznego stanowiska Republiki Polskiej w sprawie zaproponowanego protokołu, oraz zawiadomienie go co do gotowości Rządu polskiego przyjęcia tej propozycji.

Zechce Pan przyjąć...

Kupuj

Towary

Krajowe

NAUKA — LITERATURA — SZTUKA.

Wykłady prof. Zielińskiego w Berlinie. Profesor Uniwersytetu warszawskiego, Tadeusz Zieliński wygłosił na zaproszenie berlińskiej Szkoły Nauk Politycznych (instytucji prywatnej) dwa wykłady na temat — »Die internationalen Elemente der abendländischen Kultur«, (Międzynarodowe elementy kultury zachodnioeuropejskiej). Wykłady prof. Zielińskiego, które odbyły się w dniach 13 i 14 grudnia r. u. w Hochschule für Politik, zainaugurowały sezon wykładów gościnnych, na które berlińska Szkoła Nauk Politycznych zaprasza wybitnych uczonych zagranicznych, w ramach swoich katedr, ufundowanych przez Fundację Carnegiego. Prof. Zieliński, znany w niemieckich kołach naukowych, był już raz oficjalnie w Berlinie. Odczyty swoje wygłosił wobec pełnej sali. Mistrzowsko dobrał cytaty, m. in. również z dzieł poetów i myślicieli niemieckich, dowiódł, że głęboko-wniknął również w ducha kultury niemieckiej. Po ukończonym drugim wykładzie wstąpił na katedrę dyrektor Szkoły, prof. Simons, syn prezesa Trybunału Rzeszy. Dyrektor Simons podziękował prof. Zielińskiemu za wykłady i wyraził głębokie uznanie dla jednolitej koncepcji prelegenta, mimo, że zarówno Simons osobiście, jak też kierunek nauki w Szkole, odbiegają od poglądów prof. Zielińskiego na znaczenie kultury antycznej dla teraźniejszości. Prasa berlińska zamieściła streszczenie wykładów oraz bardzo pochlebne wzmianki o polskim prelegencie; m. in. wymienić wypada recenzje: »Deutsche Allgemeine Zeitung« »Vossische Zeitung« i »Berliner Tageblatt«.

Wykłady prof. Dyboskiego w Stanach Zjednoczonych. Prof. Dyboski, który święta Bożego Narodzenia spędził w poselstwie polskim w Waszyngtonie, przybył do Chicago, gdzie zabawi do końca marca. Oprócz wykładów dwugodzinnych we wtorki i środy, na temat historii i literatury Polski przedrobiorowej w University of Chicago, prof. Dyboski wygłosi następujące wykłady publiczne w gmachu Muzeum Sztuk Pięknych: Polska przed

historyczna i obecna; Socjalna struktura dawnej Polski; Polska i jej mniejszości narodowe; Religijny czynnik w historii Polski; Ekonomiczne zagadnienia nowej Polski; Wychowawczy i intelektualny postęp Polski; Życie narodowe i literackie w nowoczesnej Polsce; Wielcy polscy powieściopisarze (2 wykłady); Zadania i zamierzenia Państwa Polskiego. Wszystkie swoje wykłady wygłasza prof. Dyboski po angielsku.

Nauczanie historii polskiej we Włoszech. Donoszą z Rzymu, iż ukazał się okólnik Ministerstwa Oświaty, nakazujący, aby w szkolnych wykładach historii przeznaczono dużo miejsca historii Polski.

Dzieje Staro Konstantynowa na Półdolu. Gród książąt Ostrogskich założony w XVI. w. znany z trylogii Sienkiewiczowskiej doczekał się monografii, pióra młodego uczonego kijowskiego Aleksa Baranowicza pt. »Pańskie miasto za czasów polsko-kijowskiej derżawy« (w zapiskach Hist. filol. Wydziału Akademii Nauk 1928. T. XVII.). Na podstawie archiwum Rzewuskich, ostatnich polskich właścicieli klucza starokonstantynowskiego, opisuje autor dzieje gospodarcze miasta w ciągu trzech stuleci jego istnienia. K. T.

Wielka wystawa szwedzkiego przemysłu artystycznego. W roku 1930 w czasie od maja do września będzie otwarta w Sztokholmie wielka wystawa, poświęcona szwedzkiemu przemysłowi artystycznemu, sztuce rzemieślniczej (ręcznej) oraz przemysłowi ludowemu. Wystawa ma na celu zobrazenie szwedzkiego udziału w odnośnym przemyśle czasów współczesnych. Teren wystawy mieści się w Djurgardenie. Poza właściwymi budynkami wystawowymi, oraz lokalami administracyjnymi, wystawa obejmować będzie różnego rodzaju restauracje i kawiarnie, sklepy i place zabaw. Ośrodkiem wystawy będzie wielki plac, mogący pomieścić około 50.000 osób. Na placu tym będą się odbywały igrzyska, koncerty, turnieje śpiewacze, popisy gimnastyczne i t. d. Morski charakter miasta zostanie zaznaczony

urządzeniem efektów świetlnych na wodzie, konkursów łodzi, regat i t. d. Wystawa obejmować będzie następujące grupy: Budownictwo: współczesna budowa mieszkań i wnętrz w domach prywatnych i lokalach publicznych, kolonje i domki sportowe i t. d. Ulice, miasta — ogrody, środki lokomocji —

przykłady praktyczne, reklamy na ulicach, ogródki w miastach i na przedmieściach, urządzenia wewnętrzne samochodów, wagonów kolejowych, statków i t. d. Urządzenia domowe — meble, przemysł artystyczny w zastosowaniu domowym, przemysł ludowy.

SPRAWOZDANIA I RECENZJE.

Miesięcznik »Droga« Nr. 11 przynosi następujące artykuły: Kazimierz Zakrzewski: Włóściaństwo a demokracja; Stefan Kołaczkowski: O Stanisławie Noakowskim; Roman Koloniecki: Trzy Polski; Prof. Tadeusz Zieliński: Dies Irae (III.); Konstanty I. Gałczyński: Jesień; James Joyce: Nieszczęśliwy wypadek; Jan Ostaszewski: Tropem naszych Uniwersalistów; Joachim Wołoszynowski: O pomoc rolną. Uzupełniają numer sprawozdania teatralne i recenzje książek.

Wyszedł z druku Nr. 4 (za styczeń) »Teatru«, wydawnictwa Teatru Polskiego. Na treść numeru składają się artykuły: Adama Grzymały Siedleckiego »Reymont między teatrem a literaturą«, Adama Zagórskiego »Nie był »legendą« Tadeusz Pawlikowski«, Kornela Makuszyńskiego »Przepis na komedię«. Stefan Kiedrzyński pisze o dziesięcioleciu Związku autorów dramatycznych polskich, zaś dr. Szyfman polemizuje w dalszym ciągu z p. Breiterem. Numer zamyka kronika.

»Wiadomości Konserwatorskie«. Jako dodatek do numeru 1-go czasopisma »Ziemia« z r. 1929 ukazał się pierwszy numer »Wiadomości Konserwatorskich«. W numerze tym m. in. p. Jarosław Wojciechowski omawia dzieje polskiego ustawodawstwa o zabawkach.

Ukazał się 2 Nr. »Kobiety Współczesnej«, który przynosi obok pięknych ilustracji nadzwyczaj bogatą treść. Na specjalną uwagę zasługuje artykuł Janiny Dylińskiej z Poznania, omawiający sprawę samokształcenia kobiet. Inż. Laskowska pisze o jasno określonym celu pracy domowej, a Stanisława Ptak porusza nadwzajemną ważną sprawę wsi polskiej i jej kultury w żywo napisanym artykule »O czym się zazwyczaj nie mówi«. Bogaty dział beletrystyczny oraz tablice haftów dopełniają numeru.

Z sali koncertowej.

Henryk Guensberg. — Wieczór Kolend »Echa-Macierzy«.

Dr. Henryk Guensberg, zaszczytnie znany w szerokich kołach muzycznych Lwowa jako akompanjator, wystąpił z własnym koncertem w sali Tow. Muzycznego, w którym przedstawił poważny program, obejmujący koncert organowy D-moll Fr. Bacha-Stradala, Warjacje C-moll Beethovena, oraz kompozycje Schuberta, Chopina i Liszta. Wszystkie wybitne zalety pianisty, które podziwiamy tak często u niego w skromnej, a jednak tak odpowiedzialnej roli akompanjatora, wystąpiły tym silniej w solistycznej interpretacji tych arcydzieł fortepianowych, pozwalając stwierdzić nietylko jego niezachwianą muzykalność i poważne atuty techniczne, mogące śmiało rywalizować z nazwiskami pierwszorzędnego pianistów, ale też subtelne poczucie stylu i ducha wykonywanej kompozycji. Jako przykład wymienię Fr. Bacha Koncert organowy i »Króla Olch« Schuberta, które

oba służyć mogły za wzór sztuki odtwórczej. Niemniej świetnie wypadł Chopina Polonez As-dur, którego wykonanie można porównać chyba jedynie ze znakomitem wykonaniem przez Artura Rubinsteina.

Bardzo miłym koncertem był Wieczór Kolend w Kole art.-lit.; obejmował on szereg przepięknych naszych kolend w układzie na chór męski Walewskiego, Niewiadomskiego, Flaśza, Różyckiego i M. Sołtysa. Wykonanie przez chór »Echa-Macierzy« pod batutą dyr. J. Ranga zasłużyło na pełne uznanie, zarówno pod względem czystości brzmienia, jak i szczerego sentymentu religijnego.

Jako solistka przyjęła w koncercie udział p. Puchalska, która muzycznie odśpiewała solowe kolendy w układzie Niewiadomskiego (akompanjament p. Szymonowicza).

Stefanja Łobaczewska.

W. SOMERSET MAUGHAM. 62)

Malowana zasłona.

— Nie mogę wcale wypowiedzieć, jak głęboko wzruszyło mnie wszystko, co widziałam w klasztorze. Te zakonnice są wprost nadzwyczajne, czują się wobec nich zupełnie marną istotą. Porzucili wszystko: dom, ojczyznę, miłość, swobodę i nawet te drobne radości życia, których, jak sądzę, wyzbyć się jest najtrudniej: kwiaty, zieloność łąk, przechadzki w dzień jesienny, książki, muzykę, wszystko go się wyrzekły, wszystkiego, co by poświęcić się całkowicie życiu w nędzy, posłuszeństwie, zabójczej pracy i modlitwie. Świat ten jest dla nich istotnie miejscem wygnania, życie — ciężkim krzyżem, który niosą z dobrą wolą. Ale na dzień ich serca tkwią bezustannie pragnieniem, żywa namiętna tęsknota za śmiercią, która ich do życia nieśmiertelnego przeniesie.

Kitty załamała ręce i spojrzała z niepokojem na Waddingtona.

— A więc?

— A jeśli życie nieśmiertelne nie istnieje? Jeśli ze śmiercią kończy się wszystko? Jeśli poświęciły wszystko dla niczego? Pomyśl pan tylko, jak strasznie zostałyby oszukane!

Waddington rozmyślał przez chwilę.

— Wie pani, mnie się zdaje, że właściwie to wszystko jedno. Cóż to może mieć za znaczenie, czy wiara i nadzieja ich okaza się złudzeniem? Życie ich samo w sobie jest tak

piękne. Myślę nieraz, że jedyną rzeczą, zdolną pogodzić człowieka z tym światem, jest piękno, które od czasu do czasu udaje się wyrzesać ludziom wybranym: obraz, muzyka, książki, samo życie tych ludzi. Ale najbogatszym w piękno jest życie, pięknie przeżyte. Ono jest największym arcydziełem sztuki.

Kitty westchnęła. Nie zadowolili jej słowa Waddingtona. Szukała czegoś więcej.

— Czy była pani kiedy na koncercie symfonicznym? — zapytał.

— O tak — odpowiedziała z uśmiechem. — Nie wiele się znam na muzyce, ale bardzo ją lubię.

— Każdy członek orkiestry gra na swoim małym instrumencie. Czy sądzi pani, że zna wszystkie skomplikowane frazy i warjacje, rozwijające główny temat? Bynajmniej. Obchodzi go tylko jego własna mała częścicka. Ale wie, że symfonia jest piękna, i choćby nikt jej nie słuchał, piękno jej pozostanie. Zadowolą się więc odegraniem w niej swojej drobnej części.

— Wspominał pan niedawno o Tao. Niech mi pan wytłumaczy, co to jest właściwie.

— Tao to droga i pielgrzym zarazem. To wieczny gościniec, po którym wędrują wszystkie istoty. Ale nie stworzyła go ręka ludzka, gdyż sam jest życiem. To wszystko i nic. Z Tao wszystko wynika, wszystko się doń zastosować musi i do Tao wszystko wkońcu powraca. To kwadrat bez kątów, dźwięk, niedościgły dla słuchu, obraz bez kształtu. To nie-

zmierzona sieć, której oka, choć są większe od morza, nie przepuszczają. To świątynia, w której wszystkie istoty znajdują schronienie. Jest nigdzie, a z każdego okna można ją ujrzeć. Uczy nas niepożądania niczego i pozostawienia rzeczy ich biegowi. Kto się upokorzy, zostanie wyniesiony. Kto się pochyli, zostanie wyprostowany. Upadek jest podstawą powodzenia, powodzenie — stopniem, wiodącym do upadku; któż przewidzieć zdoła, kiedy punkt zwrotny nastąpi? Człowiek zły stać się może jako małe dziecko, łagodność przynosi zwycięstwo napadającemu i ubezpiecza napadniętego. Silnym jest ten, kto umie przewyciężyć samego siebie.

— Czy to ma jakieś znaczenie?

— Czasami, gdy wypiję z pół tuzina kieliszków i patrzę na gwiazdy, myślę, że ma.

Zapadło między nimi milczenie; po chwili przerwała je znów Kitty.

— Niech mi pan powie, czy: »a zdechł właśnie pies« — to cytata?

Uśmiech zarysował się na ustach Waddingtona. Chciał odpowiedzieć, ale ostatnie wypadki zaostryły wiodocześnie niezwykle jego wrażliwość. Kitty wprawdzie nie patrzyła na niego, ale w wyrazie jej twarzy było coś, co kazało mu mieć się na baczności.

— Jeśli to jest cytata, to nie przypominam jej sobie — odpowiedział ostrożnie — dlaczego pani oto pyta?

— Tak sobie, coś mi przyszło na myśl, zdawało mi się, że to jakaś znajoma rzecz.

Zapadło ponowne milczenie.

— Podczas gdy pani pozostała sama przy mężu — rzekł po chwili Waddington — rozmawiałem z lekarzem pułkowym. Prosiłem go o udzielenie mi szczegółów o chorobie Waltera.

— Co panu powiedział?

— Był strasznie zdenerwowany, niepodobna było się połączyć w jego histerycznej gadanie. O ile mogłem wyrozumieć, małżonek pani został zakazany podczas eksperymentów, które przeprowadzał.

Tak, Walter wiecznie eksperymentował. Nie był przecież właściwie lekarzem, tylko bakterjologiem i dlatego właśnie tak chętnie objął tę posadę.

— Nie mogłem w żaden sposób wywnioskować ze słów lekarza, czy zakaził się przypadkowo, czy też istotnie czynił doświadczenia na samym sobie.

Kitty pobladła śmiertelnie. Wzdrygnęła się na tę myśl. Waddington ujął jej rękę.

— Proszę mi wybaczyć, że poruszyłem tę sprawę — rzekł łagodnie — ale sądziłem, że to pani przyniesie jakąś ulgę. Wiem, niestety, jak trudno jest w takim wypadku powiedzieć coś, coby stanowiło naprawdę pociechę, ale myślałem, że znajdzie pani może pewne ukojenie w świadomości, że Walter umarł jako męczennik wiedzy i obowiązku.

Kitty wzruszyła ramionami z lekiem zniecierpliwieniem.

(C. d. n.)

Wydział Powiatowy w Brodach L. 647/29.

Brody, dnia 10 stycznia 1929.

OGŁOSZENIE PRZETARGU PUBLICZNEGO.

Wydział Powiatowy w Brodach rozpisuje przetarg publiczny na dostawę tłucznia (żwiru) i kamienia do konserwacji i renowacji gościńców powiatowych i gminnych w obrębie Samorządowego powiatu Brodzkiego.

Przetarg na dostawę materiałów sprowadzanych kolejami i szutrowisk lub łomów znajdujących się poza obrębem powiatu, oraz na dostawę tłucznia lub żwiru z łomów miejscowych znajdujących się w obrębie Powiatowego Zarządu Drogowego odbędzie się dnia 31 stycznia 1929 r. w Brodach w siedzibie Powiatowego Zarządu drogowego t. j. tego samego dnia w którym zostanie przeprowadzony również przetarg na dostawę materiałów dla dróg państwowych.

Warunki dostawy i ilość dostawić się mającego materiału oraz wzory ofert są do przejrzania i ewentualnego nabycia w godzinach urzędowych w Powiatowym Zarządzie drogowym. Oferty pisemne sporządzone ściśle wedle wzoru, bez żadnych zmian mają być wniesione w zapieczętowanych i zalakowanych kopertach do Powiatowego Zarządu Drogowego w Brodach z napisem: „Oferta do przetargu na dostawę tłucznia dla dróg powiatowych”, najdalej do godz. 11-tej w oznaczonym dniu przetargu.

Oferty mają obejmować odcinki dróg podanych w przedmiarze i odcinki te nie mogą być zmienione.

Do oferty ma być dołączona próbka kamienia oraz dowód na złożone wadium w Kasie podręcznej Powiatowego Zarządu drogowego i to w gotówce lub w papierach wartościowych przydatnych na wadja i kaucje w wysokości 5% sumy oferowanej.

Oferty nieodpowiadające warunkom rozporządzenia Ministerstwa Robót Publicznych L. III. 396/26 lub też złożone po upływie wyznaczonych terminów nie będą rozpatrywane.

O ile Komisja przetargowa uzna za stosowne może po sprawdzeniu ofert przeprowadzić dodatkowy przetarg ustny między wybranymi przez siebie oferentami.

Wydział Powiatowy zastrzega sobie dowolny wybór ofert bez względu na wysokość cen oferowanych.

Kierownik Pow. Zarz. drog.
Inż. B. Brzozowski m. p.

Komisarz rządowy Starosta
w. z. **Madeyski** m. p.

L. M. 2609/29

Z. d.

Ogłoszenie licytacji.

Magistrat król. stoł. miasta Lwowa ogłasza przetarg ofertowy na sprzedaż drewna materiałowego sosnowego, świerkowego i olchowego, w rewirach podmiejskich, a mianowicie:

1) w rewirze Brzuchowice w oddz. 44, obok stacji kolejowej około 500 sztuk dłużyc sosnowych i świerkowych o masie około 600 m³.

2) w rewirze Brzuchowice w oddz. 29 c obręb Hołosko 4 klm. od stacji kolejowej, około 440 sztuk dłużyc sosnowych o masie około 550 m³.

3) w rewirze Zubrza obręb Biłohorszcze w oddz. 1 i 2—4 klm. od stacji kolejowej, kłocy olchowe materiałowe długości od 3 m. i rolki olchowe materiałowe w 1 m. długości.

Oferty pisemne na poszczególne jednostki sprzedaży, z podaniem ceny za 1 m³ loco las, w zamkniętych kopertach z dowodem złożenia w Kasie miejskiej wadium 10% od sumy oferowanej, należy wnosić do Zarządu Dóbr miejskich do dnia 24 stycznia 1929 r. godzina 12 w południe, poczem nastąpi otwarcie ofert i ewentualny przetarg ustny.

Warunki są do przejrzania w Zarządzie dóbr miejskich, ratusz I. p. w godzinach urzędowych.

Magistrat zastrzega sobie prawo dowolnego wyboru oferenta, względnie nie przyjęcia żadnej oferty bez podania powodu.

Komisarz Rządu
Dr. Otto Nadolski w. r.
p. o. Prezydenta miasta.

OGŁOSZENIE. Podpisani likwidatorowie spółki z ogr. odp. pod firmą: Małopolskie Towarzystwo Elektryfikacyjne, Spółka z ogr. odp. z siedzibą w Stanisławowie podają do wiadomości, że spółka ta została rozwiązana i znajduje się w likwidacji, co uwidoczniło w rejestrze handlowym Sądu Okręgowego jako Handlowego w Stanisławowie

w myśl uchwały tego Sądu z 21 maja 1928 Firm. 203/28 Rg. C. II. 376. Wobec tego wzywa się po myśli § 91 ust. o spółkach z ogr. odp. z 6 marca 1906 austr. dz. p. p. Nr. 58 wierzycieli tej Spółki, aby się u podpisanych likwidatorów zgłosili. inż. Salomon Trachttemberg, dr. Benedykt Liebermann, dr. Henryk Kupfermann. 231

Popieraj**wytwórczość****krajową!****ZGUBIONE DOKUMENTA.**

UNIEWAŻNIAM zgubioną kartę rejestracyjną wydaną przez Okręg. D. R. P. we Lwowie, ważna do końca roku 1929 do samochodu Nr. R. 8568 na nazwisko Eugenjusz Solewski. 296

OGŁOSZENIE.**DYREKCJA PAŃSTWOWEGO MONOPOLU SPIRYTUSOWEGO****ogłasza przetarg****na skup i dostawę butelek używanych po wyrobach monopolowych****na okres czasu od 1 lutego do 31 grudnia 1929 roku.**

Szczegółowe warunki przetargowe mogą być wysłane reflektantom podług podanych adresów, jak również można je otrzymać w Wydziale Gospodarczym D. P. M. S. (Warszawa, Leszno 1.).

Pierwszeństwo do otrzymania dostaw będzie zasadniczo przysługiwało tym oferentom, którzy zadeklarują największą ilość butelek ponad kontyngenty przetargowe po cenach, ustalonych w warunkach do przetargu. D. P. M. S. zastrzega sobie jednak prawo wyboru dostawców, zależnie od ogólnych wyników przetargu.

Termin składania ofert upływa z dniem 29 stycznia godz. 14-ta.

Reflektanci na dostawę butelek winni złożyć w kasie Dyrekcji Państwowego Monopolu Spirytusowego w Warszawie lub w jednej z Kas Skarbowych wadium przetargowe po Zł. 10.000 (słownie dziesięć tysięcy złotych) dla rejonów Państwowych Wytwórni Wódek: w Warszawie i w Łodzi, zaś po Zł. 5.000 (słownie pięć tysięcy złotych) dla rejonów Państwowych Wytwórni Wódek: w Kowlu, Poznaniu, Starogardzie, Wilnie, Brześciu n/B., Stanisławowie, Lwowie, Bielsku (Śląskim), Krakowie i Włocławku.

Oferty w zalakowanych kopertach z napisami: „Oferta do przetargu w dniu 29 stycznia r. 1929 na dostawę szkła zwrotnego” — należy kierować pod adresem Warszawa, ul. Leszno Nr. 1., Wydział V. Dyrekcji Państwowego Monopolu Spirytusowego.

Do oferty należy dołączyć kwit na wpłacone wadium.

Cena ogłoszeń: Za 1 wiersz milimetry 1 szpaltowy kolumny 8 łamowej w ogłoszeniach zwykłych (za tekstem) **15 gr.**; za 1 wiersz milimetry 1 szpaltowy kolumny 4 łamowej w nadesłanem i nekrologii **40 gr.**; w kronice, repertuarze, na stronach tekstowych, w dziale gospodarczym i paski na stronach tekstowych **60 gr.**; po kronice **50 gr.**; na 1-szej (pod nagłówkiem) **80 gr.** drobne ogłoszenia za słowo **10 gr.**; drobne ogłoszenia kupno i sprzedaż za słowo **15 gr.** Cała strona: ogłoszeniowa **400 zł.**, tekstowa **600 zł.**, pierwsza (pod nagłówkiem) **800 zł.** Ogłoszenia tabelaryczne i cyfrowe **50%**, zamiejscowe **30%** droższe.